

att Riksdagen måtte ingå med skrifvelse till Regeringen, att förordningarne angående förvaring, transport och försäljning af fotogén måtte undergå en sådan förändring, att derigenom icke denna allmänt behöfliga varas pris onödigtvis förhöjes.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles.

Stockholm i Januari 1877.

A. W. Uhr.

N:o 55.

Af Herr S. A. Hedin: Om anslag till kompletteringsarbeten å bibliotekshuset i Humlegården.

Under denna rubrik har Kongl. Maj:t å åttonde hufvudtiteln legärt ett extra anslag å 39,600 kronor.

Då den nu befintliga återstoden af de för detta byggnadsarbete beviljade medel är så ringa, att arbetet redan en tid endast kunnat långsamt bedrifvas, derest det ej skulle i följd af brist på penningar helt och hållet afstanna;

Då det sålunda är angeläget, att det anslag, som för arbetets fullbordan erfordras, med allra första varder disponibelt, så vida ej riksbibliotekets efterlängtade förflyttning till dess nya lokal skall, till ytterligare men för den dyrbara bokskattens ändamål och bibliotekspersonalens helsa, fördröjas ännu ett år, från eftersommaren 1877 till samma tid 1878;

Då den af Kongl. Maj:t äskade summa för nu återstående kompletteringsarbeten

är så lågt tilltagen, att det är någonting vida mer än blott en sannolik förmodan, att hon skall finnas otillräcklig, och att därför ännu en gång framställning till Riksdagen måste ske om ett tilläggsanslag för erforderliga kompletteringsarbeten å riksbibliotekets nya byggnad;

så tillåter jag mig att härmed dels föreslå, att Riksdagen täcktes

såväl bevilja det för arbetets fullbordan nödiga anslag att utgå under innevarande år;

som ock höja det af Kongl. Maj:t begärda beloppet till en verkliga behöfvat motsvarande siffra;

dels äfven anhålla, att Stats-Utskottet behagade företaga denna fråga till afgörande med största möjliga skyndsamhet, oberoende af den vanliga ordningen för de allmänna statsutskottsärendenas behandling.

Skälen för den först och den sist nämnda af dessa framställningar ligga så i öppen dag, att den antydande derom, som redan skett, lär vara tillräcklig. Hvad åter angår min hemställan om anslaget höjande till ett sådant belopp, att denna fråga ej vidare behöfver till Riksdagen återkomma, så återfinnas de, enligt mitt förmenande, fullgiltiga skälen dertill i statsverkspropositionens bilaga N:o 7 sid. 115—117 samt, mera utförligt, i de ärendet vidkommande detaljhandlingar, som enligt slutorden i samma Kongl. proposition lära blifva Stats-Utskottet tillhandahållna. Jag skall därför endast tillåta mig att påpeka följande:

Det af Kongl. bibliotekarien, på grund af arbetschefens beräkning, anmälda anslagsbehöfvat har undergått *tvenne* reduktioner. Först har det med Öfverintendents-embetets begifvande nedprutat till 51,543 kronor, detta dock — om jag ej alltför mycket missförstått kalkylen — endast på det sätt och i den mening, att de arbeten eller en större del af dem, som skulle med det sålunda utstrukna beloppet 24,457 kronor bekostas, af Öfverintendentsembetet ansetts kunna *tills vidare anstå*; om denna min uppfattning är riktig, går den af Öfverintendentsembetet gillade reduktionen ej ut på en definitiv besparing, utan på ett uppskof. Sedermera i en ytterligare reduktion från 51,543 till 39,606, således med 11,937 kronor, blifvit — utan Öfverintendentsembetets hörande, såvidt af den återopade bilagan kan slutas — af Herr Departementschefen företagen. Till en början skall jag något uppehålla mig vid den senare af dessa *tvenne* reduktioner.

Hvad då först vidkommer den besparing af 3,585 kronor, som skulle vinnas genom uteslutande af de två sammanhörande utgiftsposterna: 1,730 qv. fot glasväggar och 1,650 qv. fot stenväggars för åstadkommande af från hvarandra skilda arbetsrum, rå är att märka, att man härigenom skulle nödgas de tjänstemän, som, ej sysselsatte med att tillhandagå alimänheten, fått sig tilldelade de öfriga biblioteksgöromålen, att oshäta, till ett antal af antagligen 6—8 personer (e. o. biträden inberäknade), i samma rum. Det torde näppeligen behöfva mer än korteligen antydast, hur störande och hinderligt detta skall inverka: de göromål, hvarför de rum äro afsedda, hvilkas väggar

den nu ifrågavarande besparingen indrager, skola förrättas dels i samarbete mellan två och två af tjänstemannapersonalen, dels under rådpläging med och meddelande af föreskrifter åt andra personer (t. ex. bokbindare, vaktmästare m. fl.), dels — under största behof af tystnad och stillhet — af dem, hvar för sig, som äro sysselsatta med katalogskrifning. Det är själfklart att fliten i bikupan ej kan varda mönstergill, om man inom den samma förlägger äfven surrets permanenta verkningskrets; ja, att tillståndet i själfva verket blir outhärdligt. Uteslutningen af den ifrågavarande utgiftsposten skall derfor snart befinnas vara blott ett kort uppskof.

Detsamma gäller tydligen om den andra i ordningen: 2,032 kr. 61 öre för ordnande af platsen omkring byggnaden, ty på längd lär man ej kunna fördraga att en sådan plats lemnas i ett rusligt skick, hvartill kan läggas att, utan ett fullständigt ordnande från början, de löpande utgifterna för vidmakthållande af någorlunda hjälplig snygghet skola bilda en mycket dryg ränta på 2,032 kr. 61 öre.

Beträffande slutligen de, i den sista reduktionen å 11,937 kr. företagna indragningarne af 4 skåp af jernplåt samt 2,560 qv.-fot skåp af furu (5,120 kronor), må nämnas, att dessa samtliga skåp äro afsedda för den värderika manuskriptsamlingen, som naturligen ej kan å vanliga hyllor förvaras, så mycket mindre som den, för att vid olyckstillfällen lättare kunna räddas, skall få sin plats i den sal å nedre botten, som är afsedd till förevisning för besökande af bibliotekets dyrbarheter och märkvärdigheter.

Hänvisande till de för Stats-Utskottet tillgängliga handlingar, torde jag ej behöfva något vidare tillägga om de 11,937 kr., som strukits vid den senare af de två reduktioner, hvilka det för kompletteringsarbeten i nya bibliotekshuset beräknade anslagsbehovet undergått. Jag vänder mig derfor till den föregående reduktionen från 76,000 till 51,543 kronor, med hvilken jag förmodar att Öfverintendentsembetet egentligen afsett blott ett uppskof. Jag vill ej bestrida, att den del af de sålunda strukna 24,457 kronor, som en viss quantitet marmorstuck skulle kosta, kan betraktas såsom umbärlig utgift, ehuru besparandet af ett helt obetydligt penningbelopp synes mig vara en tvetydig vinst, när man derigenom beröfvar en monumental byggnad, som kommer att gästas af talrika skaror besökande från alla land, ej en onödig lyx, utan en prydighet, som väl näppeligen någon kan finna för dyrt betald med det måttliga belopp, den kräfver. Möjligen äro ej heller de tilltänkta gaskandelabrarne framför hufvudingången absoluta nödvändighetsartiklar, ehuru väl det vill synas, som skulle biblioteket bättre skyddas, om det omgäfvos af en upplyst och väl ordnad plats, än om det höljes i ett mörker, som hägnar allehanda mörksens gerningar. Deremot tvekar jag ej att påstå, att fem jerntrappor, som hotas af denna indragning, äro i hög grad behöfliga till underlättande af kommunikationen mellan byggnadens olika delar, d. v. s. till besparande af arbetstid och arbetskraft. Skall man vidare bespara trälistbeklädnad i vedkällarena, afsedd till pelarnes skydd vid vedkastning, så hämnar sig

sparsamheten genom ökad reparationskostnad. Och skall simpel oljemålning å väggarne besparas — jag upprepar ännu en gång, att de flesta besparingsfrågorna blott äro uppskofsfrågor — så köper man för en ringa penning en stor olägenhet, den nemligen, att företaga ett förutsett kompletteringsarbete, sedan boksamlingen redan är ordnad i sin nya lokal.

Visserligen har jag hört uppgifvas en yttersta utväg att tillgodose de oundgängliga behof, som statverkspropositionens anslagssumma icke betäcker, nemligen att anlita: dels byggnadsanslaget under sjunde hufvudtiteln, dels Ecklesiastikdepartementets expensmedels anslag. Jag har ej anledning att här yttra mig om ett sådant förfarandes formella sida, men vågar uttala den förmodan, att Riksdagen hellre, och med allt skäl, intill sista öret beviljar de för riksbiblioteks-byggnadens fullbordan nödiga medel, än sedermera, för att förvissa sig om verkliga kostnadens hela belopp, på åtskilliga andra, mer eller mindre ovidkommande håll eftersöker vissa icke beviljade, men nödvändiga utgiftsposter: åtminstone öfverensstämmer denna min förmodan med Riksdagens och dess statsrevisions oafåtliga bemödande, att i fråga om utgiftsstaten åstadkomma reda och öfverskådlighet samt låta *detta vara detta*.

Det kan naturligtvis ej falla mig in att i minsta mån klandra den stränga sparsamhet, som af Öfverintendentsembetet och ännu mera af Herr Departementschefen i denna sak ådagalagts; men jag har ej kunnat för mig dölja, att resultatet egentligen ej är en utgiftsbesparing, utan ett utgiftsuppskof, således mera skenbart än verkligt, mindre egnadt att skona statens pung, än att påminna om skilnaden emellan "Hvad man ser och hvad man icke ser" i statshushållningen.

Det har med ogillande anmärkts, att det nu erforderliga tilläggsanslaget föränledts af ej på förhand beräknade, under byggnadsarbetets fortgång tillkomna utgifter. I afseende härpå vill jag erinra derom att, då ett med detta jemförligt arbete tillförenej i vårt land utförts; och då det först under arbetets fortgång varit möjligt att definitivt bestämma vissa dess enskildheter, den sålunda uppkomna utgiftstillökningen, åtminstone till en del, är mycket ursäktlig. Någon del har, såsom af bilagan sid. 116 inhemtas, föränledts af sådana tillfälligheter, hvaröfver ingen förut-beräkning är herre, och är således ej i behof af någon ursäkt. Bland de i bilagan sid. 116—117 uppräknade nya utgiftsposterna företer egentligen blott den sista i ordningen bevis på en mindre förklarlig glömska hos den byggnadssakkunniga myndighet, som haft med saken att skaffa.

I afseende å det belopp, hvartill den af Kongl. Maj:t begärda anslagssumman bör höjas, är jag visserligen öfvertygad, att ändamålet icke fullt vinnes, med mindre de af bibliotekets chef begärda 76,000 kr. beviljas; men möjligen kan någon siffra mellan 76,000 och 51,000 befinnas nöjaktig; derom kan endast en närmare granskning af de för Stats-Utskottet tillgängliga handlingar lämna fullt besked.

Jag

Jag tager mig friheten att föreslå,
att det ifrågavarande anslaget måtte, med ett till 76,000 kronor
förhöjdt belopp, beviljas att utgå under innevarande år; samt an-
håller att Stats-Utskottet täcktes förutna detta ärende skyndsamt
behandling utom den vanliga ordningen.

Stockholm den 26 Januari 1877.

Ad. Hedin.

N:o 56.

*Af Herr A. P. Lind: Om underlämnig skrifvelse rörande ändring i
Kongl. Förordningen den 15 Februari 1855, angående behand-
ling af frågor om ersättning för understöd, som af fattigvårds-
samhällen i ett af de förenade rikena, Sverige eller Norge,
lemnas nödlidande personer från det andra riket.*

Det lär icke af någon kunna bestridas, att vårt brödrafolk å andra sidan
Kölen äro lika villige och benägne som vi, att undvika tvister och dermed följande
obehag; emedan erfarenheten visat att med hvarje år ett vänligare förtroendes bemö-
tande allt mer och mer fäst at rot genom vänskapens knutar i så väl åtskilliga kon-
stitutionela stadgar som ock konventionela beslut å ömse sidor, hvilka verka angenämt
å de förenade folkens framåtskridandets bana.

Under sådana omständigheter skulle man antaga, att åtminstone rättegångs-
tvister, som röra underhåll åt vanlottade, fattige, orkeslösa medmenniskor eller minder-
åriga barn, borde i ganska få fall inträffa; men så är beklagligen icke förhållandet,
och skulden härför måtte hvila på den lagstiftande makten, som tid efter annan låtit